

INHOUD

Inleiding 6

JE ROUTE KIEZEN

De geschiedenis van de Camino 10

Op de kaart 18

De Camino's 20

DE ROUTES

Camino Francés 28

Camino Portugués 58

Camino del Norte 90

Camino Primitivo 116

Vía de la Plata 128

Camino Inglés 156

Camino de Invierno 170

Camino Finisterre-Muxía 182

Santiago de Compostella 194

DE VOORBEREIDING

Je pelgrimstocht voorbereiden 208

Vervoer 210

Fietsen 212

Praktische informatie 214

Register 218

Dankbetuiging 222

OP DE KAART

- 1 CAMINO FRANCÉS
- 2 CAMINO PORTUGUÉS
- 3 CAMINO DEL NORTE
- 4 CAMINO PRIMITIVO
- 5 VÍA DE LA PLATA
- 6 CAMINO INGLÉS
- 7 CAMINO DE INVIERNO
- 8 CAMINO FINISTERRE-MUXÍA
- EINDPUNT

Er is nooit sprake geweest van één route naar Santiago. In de middeleeuwen liepen pelgrims vanuit alle hoeken van Europa van hun parochie naar het graf van St Jacobus. Tegenwoordig lijkt de Camino de Santiago meer op een uitgebreid wandelweb dan op een enkele weg.

SYMBOLEN VAN DE ROUTEKAARTEN:

De vele routes naar Camino de Santiago

CAMINO FRANCÉS

De Camino Francés is van alle Camino-routes de meest bewandelde. Hij is niet zo lang als de Vía de la Plata en niet zo oud als de Primitivo, maar dankzij de prachtige, afwisselende landschappen en de combinatie van gemakkelijke wandelingen met uitdagende bergachtige stukken is deze route al sinds jaar en dag favoriet.

LOGROÑO → BELORADO

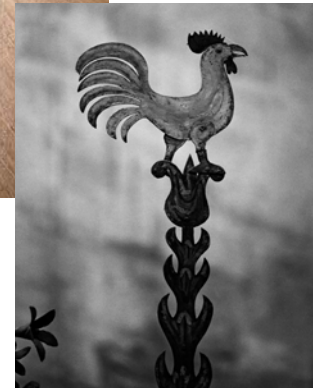
Drie dagen, 72 km

Blijf nog even in Logroño om de bijzondere sfeer van de middeleeuwse pleinen op te snuiven en de geschiedenis van de regio te ontdekken in het Museo de la Rioja. Maar blijf vooral om te genieten van het heerlijke eten. De *pintxos* (Baskische tapas) zijn de beste in de regio: smul van Rioja-slakken en lamsworstjes voordat je de tocht weer voortzet.

Als je Logroño achter je laat en het enorme Parque Grajera binnenstapt, wordt het landschap groener. Het pad voert langs het Embalse de la Grajera, een stuwmeer omzoomd met citroenen en kersenbomen die vol hangen met fruit, en slingert zich vervolgens langs tal van wijngaarden de heuvels in naar de wijndorpen van Navarrete. 29 km na Logroño bereik je uiteindelijk je volgende overnachtingsplaats, Nájera, een stadje dat bekendstaat om het Monasterio de Santa María La Real.

BLIJF NOG EVEN IN LOGROÑO OM DE SFEER OP TE SNUIVEN

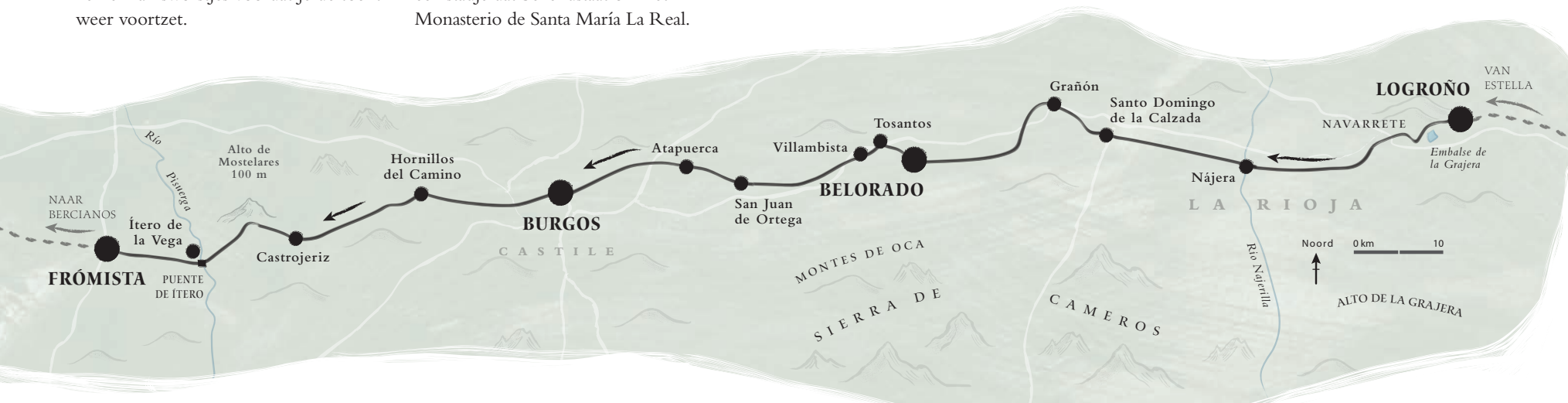
Van links naar rechts
De stad Logroño;
Riojana-slakken in
Logroño; een haan
boven op de kathedraal
Santo Domingo de la
Calzada

Dit fortachtige gebouw werd in de 11de eeuw gebouwd door koning Don García, die naar verluidt opdracht gaf tot de bouw nadat hij de Maagd Maria had gezien. Zij zou voor hem zijn verschenen in een grot die zich nu in de crypte onder het klooster bevindt. Na Nájera wordt het landschap minder indrukwekkend, maar wordt de wandeling wel verrijkt met legendes. Een van de bekendste verhalen uit de folklore

van de Camino speelt zich af in het stadje Santo Domingo de la Calzada, op ongeveer 20 km van Nájera. Volgens de legende werd in de 14de eeuw een pelgrim valselijk beschuldigd van diefstal, maar werd hij door een wonder vrijgesproken: twee onthoofde gebraden kippen kwamen tot leven en kraaiden ter verdediging van de pelgrim. Breng een bezoek aan de kathedraal van de stad, waar twee vogels, vermoedelijk afstammelingen van de kippen uit de legende, nog steeds als huisdieren worden gehouden.

De laatste dag van deze etappe is een van de rustigere delen van de route: je wandelt 23 km op je gemak door een vredig landschap, omzoomd door populieren en schilderachtige Castiliaanse dorpen.

DE VICTORIA-MOERASSEN ZIJN EEN DRASSIGE ZONE TUSSEN LAND EN ZEE ... EEN VREEMD ETHERISCH LANDSCHAP

Puntal de Laredo, waar een veerboot (een van de twee in deze etappe) je naar Santoña brengt, aan de overkant van de baai. Je kunt ook naar de stad lopen, maar dat is een vrij saaie omweg door het binnenland en de meeste pelgrims kiezen voor de overtocht over zee. Tijdens de 15 minuten durende tocht over de baai verandert het landschap: je bent nu in de Victoria-moerassen, een drassige zone tussen land en zee. De Camino voert een tijdje door dit vreemde, etherische landschap, waarbij je onderweg waadvogels zoals reigers en lepelaars ziet die op jacht zijn naar vis in de moerassen.

De moerassen eindigen uiteindelijk bij het stadje Noja en vanaf hier buigt de Camino landinwaarts, over geasfalteerde wegen die omhoog en omlaag lopen, totdat je Güemes bereikt (29 km van Laredo), waar de meesten ervoor kiezen om de dag te eindigen. Het is een charmant stadje, maar de volgende dag wachten er spannende tussenstops bij de afdaling naar de kust. Eerst passeert de Camino Galiziano, met zandbaaien en lage kliffen, en daarna komen er nog meer strandwandelingen.

EEN MODERN WONDER

Het Centro Botín in Santander lijkt op een futuristisch ruimteschip aan de rand van een klif. Er worden tal van exposities gehouden op het gebied van kunst en muziek, maar er zijn ook films, toneelvoorstellingen en kunstworkshops.

Uiteindelijk kom je in de rustige haven van Somo aan, waar je op een tweede veerboot naar Santander stapt. Dit is een van de gezelligste steden op de Camino del Norte en een goede plek om een rustdag in te lassen na een wandeling van 15 km. Geniet van de zon op het strand van Sardinero, slenter over de mooie boulevard en breng een bezoek aan de moderne galerie Centro Botín. De meer down-to-earth kant van de stad ontdek je in wijken als Puertochico, waar de lokale bevolking op de terrassen van tapasbars geniet van de mosselen en rivierkreeften waar de baai van Santander zo beroemd om is.

Met de klok mee van boven: De veerboot tussen Somo en Santander; een reiger vliegt over de wetlands; lokale rietkragen; de Victoriamoerassen

❖ *Casa de la Trinidad is een prima albergue in Laredo en La Cabaña del Abuelo Peuto is een legendarische albergue op de noordelijke route. Kaartjes voor de veerboten koop je aan boord. In Santander zijn heel veel hostels en hotels.*

SANTANDER → COLOMBRES

Drie dagen, 88 km

Breng een of twee nachten door in Santander, bekijk de highlights en neem een moment rust. Vanaf nu wordt het namelijk behoorlijk zwaar op de Camino del

Penguin
Random
House

Project Editor Lucy Sara-Kelly
Senior Designers Michael Curia, Laura O'Brien
Senior Editors Lucy Richards, Zoë Rutland
Editors Dawn Henderson, Rachel Laidler, Alex Pathe
Designers Louise Brigenshaw, Katie Thomas
Proeflezer Kathryn Glendenning
Register Helen Peters
Consultants Edward Aves, Gabriela Hallas
Picture Researcher Claire Guest
Senior Cartographic Editor James Macdonald
Publishing Assistant Simona Velikova
Jacket Designer Laura O'Brien
Illustrator Claire Harrup
Image Retoucher Michelle Briers
Senior Production Editor Tony Phipps
Production Controller Kariss Ainsworth
Managing Art Editor Gemma Doyle
Editorial Director Hollie Teague
Art Director Maxine Pedliham
Publishing Director Georgina Dee

A Dorling Kindersley book
www.dk.com

Oorspronkelijke titel:
Walking the Camino de Santiago

© 2025 Oorspronkelijke uitgave:
Dorling Kindersley Limited, A Penguin
Random House Company

© 2026 Nederlandstalige uitgave:
Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv
Postbus 23202
1100 DS Amsterdam
www.spectrumboeken.nl

1ste druk 2026

Vertaling: Gon Hokke, Corry Lagewaard

Bewerking en omslag: Punt. vertaling & redactie,
Amersfoort, Gon Hokke, Corry Lagewaard

ISBN: 978 90 004 0341 7
NUR: 502, 512

Alles is in het werk gesteld om ervoor te zorgen dat de informatie in dit boek bij het ter perse gaan zoveel mogelijk is bijgewerkt. Gegevens zijn echter aan veranderingen onderhevig. Paden kunnen bijvoorbeeld onbegaanbaar worden, transportsystemen wijzigen en adressen kunnen ophouden te bestaan, het is belangrijk dit vooraf te controleren. De uitgever is niet aansprakelijk voor consequenties die voortvloeien uit het gebruik van dit boek.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeleenvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan. All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.